



Branka Milošević-Pujo*

ISSN 0469-6255

(50-54)

STJECANJE I GUBITAK DRŽAVNE PRIPADNOSTI BRODA OBTAINING AND CANCELLING THE VESSEL'S NATIONALITY

UDK 347.79

Pregledni članak

Review

Sažetak

U radu je obrađena državna pripadnost broda s gledišta međunarodnog i unutarnjeg prava. Navedene su odredbe o državnoj pripadnosti broda iz Ženevske konvencije o otvorenom moru iz 1958., Konvencije o pravu mora iz 1982. godine i Konvencije Ujedinjenih naroda o uvjetima za upis brodova iz 1986.

S gledišta unutarnjeg prava obrađeno je stjecanje i gubitak državne pripadnosti po odredbama Pomorskog zakonika.

Posebno su obrađeni upisnici brodova koji su uređeni po uzoru na zemljišne knjige.

Summary

The paper has discussed the nationality of a vessel from point of view of international as well as national law. There have been discussed the provisions of the nationality of the vessel from Geneva Convention of the Open Sea 1958, Convention of Law of the Sea 1982. and United Nation Conditions for Registry of the Vessels in 1986.

From point of view of national law, there has been discussed the procedure of obtaining as well as cancelling, the nationality in accordance with the Maritime Code.

Special attention has been paid to registers of vessels, organized on the model of cadastral books.

1. Uvod

Introduction

Pomorskim brodom se smatra plovilo koje je namijenjeno plovljenju po moru. Međutim, u širem smislu mogu se smatrati brodovima i plovni objekti

koji mogu ploviti iako im plovidba nije glavna svrha već im je osnovna funkcija obavljanje raznih tehničkih poslova (tehnički plovni objekti). Za razliku od njih plovni objekti koji samo plutaju ali ne plove ili bar nisu plovljenju namijenjeni (brodovi koji su pretvoreni u stambene objekte, lokali za ugostiteljstvo, skladišta za smještaj robe i sl.) ne mogu se smatrati brodom¹.

U pravnom smislu brod je objekt velikog broja pravnih odnosa koji nastaju u pomorskom pravu pa, s obzirom na to, stječe se dojam da brod odgovara odnosno stječe pravo, što bi se moglo protumačiti da brod ima svojstvo pravnog subjekta; to je, međutim, pogrešno, jer mu to svojstvo do danas nije priznato nijednim pravnim propisom. U suštini radi se o pravima i obvezama fizičkih osoba na brodu odnosno povezanih s njima (zapovjednik, posada, brodovlasnik, brodar) pa se brod uvjetno promatra kao subjekt prava. Striktno pravno gledano, brod može biti samo objekt prava.²

S gledišta imovinskog prava brod je prije svega stvar (*res*); međutim, nije obična stvar već stvar posebne vrste (*sui generis*). Imajući u vidu da je brod pokretna stvar, namijenjena kretanju po moru, treba naglasiti da se na brod primjenjuju, pored normi imovinskog prava, i specifične norme pomorskog prava.

Da bi neko plovilo steklo status broda treba se upotrebljavati za plovidbu i imati državnu pripadnost koja se stječe upisom broda u upisnik brodova. Ako brod ne ispunjava te elemente, odnosno ako se ne upotrebljava za plovidbenu i nema državnu pripadnost, nema status broda već se ubraja u obične stvari. Dakle, za pravno određivanje pojma broda odlučujuća je ne samo namjena plovljenja nego i pravna investitura tj. upis u upisnik brodova.

¹ Brajković, V.: Brod, pravni pojam, Pomorska enciklopedija, Zagreb, 1977., knjiga 1. str. 524

² Jakaša, B.: Brod u imovinskom pravu, Plovidbeno pravo, Zagreb, 1979., str. 89.

*Dr. sc. Branka Milošević-Pujo
Veleučilište u Dubrovniku

2. Elementi individualizacije broda

The elements of the individualisation of a vessel

Kako se brod angažira na moru u različitim djelatnostima potrebno ga je fizički i pravno individualizirati odnosno identificirati. U to svrhu pored državne pripadnosti služe i sljedeći elementi individualnosti broda i to: ime i oznaka broda, luka upisa, baždarski podaci o brodu, klasa broda i pozivni znak broda. Kako je ime najvažniji podatak za identifikaciju broda, brod koji je upisan u hrvatski upisnik brodova mora imati ime. Dva broda ne mogu imati isto ime, a dva tehnička plovna objekta ne mogu imati istu oznaku. Ime broda određuje, na prijedlog vlasnika broda, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza Vlade Republike Hrvatske. Također, brod mora nositi ime luke upisa odnosno luke na čijem je području sjedište lučke kapetanije koja vodi upisnik u koji je brod upisan. Kao uvjet za upis u upisnik brodova mora se obaviti baždarenje broda i utvrditi klasa broda. U Hrvatskoj baždarenje i utvrđivanje klase broda obavlja Hrvatski registar brodova. Brod koji ima radiotelegrafski i radiotelefonski uređaj mora imati pozivni znak koji se određuje rješenjem o određivanju imena broda.³

Pod pojmom državne pripadnosti broda podrazumijeva se odnos broda i države čiju zastavu brod ovlašteno vije.

3. Uvjeti za stjecanje državne pripadnosti

Prerequisites for obtaining nationality

Državnu pripadnost brod stječe na temelju materijalnih i formalnih pretpostavki. Materijalne pretpostavke podrazumijevaju one elemente koje brod mora ispunjavati da bi mogao imati pripadnost određene države, dok formalne pretpostavke potvrđuju da brod ima državnu pripadnost.

Temeljna pretpostavka za državnu pripadnost broda jest vlasništvo broda. Međutim, vlasništvo kao uvjet za priznanje državne pripadnosti u praksi se rješava na različite načine. Većina država traži da brod u potpunosti pripada državljanima određene države, neke države traže samo djelomično vlasništvo, dok neke glede vlasništva kao uvjeta za stjecanje državne pripadnosti nemaju nikakva ograničenja.

Ako su vlasnici brodova pravne osobe traži se da te osobe imaju sjedište na području odnosno države. Neke države, međutim, smatraju dostatnim da je ta pravna osoba na području dotične države registrirana bez obzira gdje joj je stvarno sjedište. Neke države postavljaju uvjet da su članovi posade državljanima države

zastave, dok druge dodjeljuju svoju državnu pripadnost na osnovi prebivališta vlasnika za određeno vrijeme na području te države. Postoji također određeni broj država koje za dodjelu državne pripadnosti ne traže ispunjenje određenih materijalnih pretpostavki, već smatraju da je dostatan formalni upis broda. Na taj način podjeljuju pogodovne zastave raznim brodovima. Danas pogodovnu zastavu podjeljuju Liberija, Panama, Cipar, Bahami, Bermudi i Somalija. Vlasnici brodova stjecanjem pogodovne zastave izbjegavaju obveze koje bi morale snositi u zemljama svoje stvarne pripadnosti, naime, izbjegavaju plaćanje raznih pristojbi, kontrolu profita, propise glede stručnosti posade, ispunjavanje obveza glede radnih i životnih uvjeta na brodu i dr.⁴

4. Međunarodna regulativa

International regulations

Na međunarodnom planu dodjeljivanje države pripadnosti brodu određeno je Konvencijom o otvorenom moru iz 1958. godine.⁵ Naime, odredbama te konvencije propisano je da svaka država određuje uvjete za dobivanje svoje državne pripadnosti te da brodovi imaju pripadnost one države čiju su zastavu ovlašteni viti.

Konvencija posebno uvjetuje da za dobivanje državne pripadnosti broda mora postojati bitna veza između države i broda te da država nad brodovima svoje zastave mora stvarno obavljati svoju jurisdikciju i nadzor na tehničkom, upravnom i socijalnom području. Prema odredbi spomenute konvencije brodovi plove pod zastavom jedne države, pa s obzirom na to, država ne smije dati svoju državnu pripadnost brodu koji već ima pripadnost neke druge države. Također, određuje da brod ne može u tijeku putovanja ili ticanju neke luke mijenjati svoju zastavu osim u slučaju stvarnog prijenosa vlasništva ili izmjene upisa u upisniku.

Ukoliko brod plovi pod zastavama dviju država ili više njih, po odredbi Konvencije neće se prema trećim država moći pozivati ni na jednu od tih državnih pripadnosti pa se može smatrati brodom bez državne pripadnosti.

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora glede državne pripadnosti preuzima u cijelosti odredbe Konvencije o otvorenom moru.⁶ Dakle, s gledišta međunarodnog prava i Konvencija o otvorenom moru i Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora na isti način propisuju uvjete za

⁴ Ibid. str. 43.

⁵ Konvencija o otvorenom moru donesena u Genevi 29. travnja 1958., stupila je na snagu 30. rujna 1962. Hrvatska je temeljem notifikacije o sukcesiji postala strankom ženevskih konvencija 3. kolovoza 1992. Tekst Konvencije je objavljen u Narodnim novinama Međunarodni ugovori 12/94.

⁶ Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora usvojena 1982. godine stupila je na snagu 1994. godine. Hrvatska je stranka Konvencije (vidi "Narodne novine" - Međunarodni ugovori 11/95.).

³ Vidi o tome: I. Grabovac: Hrvatsko pomorsko pravo i međunarodne Konvencije, Split, 1995. str. 46.

dobivanje državne pripadnosti broda i ujedno istovjetno određuje status brodova.

Imajući u vidu odredbu o obvezi postojanje bitne veze između broda i države čiju zastavu brod ovlašteno vije, u veljači 1986. godine usvojena je i Konvencija Ujedinjenih naroda o uvjetima za upis brodova kojom se regulira upis brodova, dužnost nadzora nad brodovima svoje državne pripadnosti i identificiranje svih osoba koje sudjeluju u upravljanju i poslovanju brodom.

S gledišta međunarodnog privatnog prava državna pripadnost broda važna je prije svega kao kriterij za određivanje mjerodavnog prava glede njegove primjene na odnose povezane neposredno ili posredno s brodom.

5. Hrvatsko zakonodavstvo *Croatian legislation*

Pomorski se zakonik pri određivanju mjerodavnog prava kod mnogih odnosa iz pomorske djelatnosti temelji na državnoj pripadnosti broda, pa po pravu države čiju pripadnost brod ima ocjenjuje dužnosti i prava zapovjednika u upravljanju brodom i u zasnivanju prava i obveza za vlasnika broda ili brodara, stvarna prava na brodu, pravne posljedice događaja na brodu na koje se mora primijeniti zakon mjesta gdje je događaj nastao, radne odnose članova posade brodova, ograničenje odgovornosti brodova ili druge fizičke ili pravne osobe koja je prema Zakoniku s njim izjednačena, s tim da se odredbe glede ograničenja odgovornosti, utvrđene Zakonikom, primjenjuju ukoliko su strože od propisa države čiju državnu pripadnost brod ima.⁷

Hrvatsku državnu pripadnost brod stječe upisom u odgovarajući upisnik brodova, odnosno u pojedinim slučajevima i izdavanjem privremenog plovidbenog lista. Brod koji je stekao hrvatsku državnu pripadnost ima pravo i dužnost viti zastavu Republike Hrvatske. Zastava Republike Hrvatske na brodu ima oblik zastave Republike Hrvatske s tim da je odnos njezine širine prema duljini 1:1,5.

Glede upisa broda u odgovarajući upisnik, Pomorski zakonik Republike Hrvatske utvrđuje obvezan i fakultativan upis.⁸ Obvezan upis utvrđuje se za brod koji je u cjelini u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba državljana Republike Hrvatske s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj. Na taj se način osigurava suštinska veza između broda i države.

⁷ Vidi bliže o mjerodavnom pravu u Pomorskom zakoniku Republike Hrvatske, članak 990 do 1009, Narodne novine, broj 17/94.

⁸ Glede upisa brodova treba naglasiti da je ministar pomorstva prometa i veza na temelju članka 1043 Pomorskog zakonika donio Pravilnik o upisu pomorskih brodova u određeni upisnik koji je stupio na snagu 13. rujna 1995. g.; vidi "Narodne novine" broj 65/95.

O upisu i brisanju brodova vidi bliže: D. Bolanča, Pomorsko pravo (odabrane teme), Split, 1999. g. str. 103 – 115.

Fakultativan upis predviđa se u sljedećim slučajevima:

a) kad je brod u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili osobe bez državljanstva ili državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem u inozemstvu i ako je brodar tog broda hrvatska fizička ili pravna osoba s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj, uz uvjet da se sa zahtjevom hrvatskog brodara za upis tog broda suglasi njegov vlasnik. Ovdje treba naglasiti da je brodar stvarni nositelj plovidbenog pothvata i da putem njega Republika Hrvatska ostvaruje mogućnost jurisdikcije i nadzora broda.

b) kad je brod u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe uz uvjet da Republika Hrvatska obavlja nadzor nad upravnim, gospodarskim i tehničkim pitanjima nad brodom i ako taj upis dopusti Ministarstvo pomorstva.

U slučaju negativnog rješenja, tj. ukoliko Ministarstvo pomorstva odbije dopustiti upis broda, treba napomenuti da takvo rješenje ne mora sadržavati razloge zbog kojih je upis odbijen jer se radi o diskrecijskoj ocjeni.

c) kad jahta⁹ pretežno boravi u moru Republike Hrvatske a u vlasništvu je u cjelini ili dijelom strane fizičke ili pravne osobe, ili osobe bez državljanstva, ili državljanina Republike Hrvatske koji nema prebivališta u Republici Hrvatskoj.

d) u upisnik brodova u gradnji može se na zahtjev vlasnika broda upisati brod koji se gradi u hrvatskom brodogradilištu.

Treba naglasiti da se u hrvatski upisnik brodova ne može upisati brod koji je upisan u inozemni upisnik brodova. Plovidbeni list izdaje se samo iznimno brodu koji se iz opravdanih razloga nije mogao upisati u upisnik brodova, ili brodu koji se nalazi u inozemstvu a izgubio je upisni list. Dakle, redovan način stjecanja državne pripadnosti je upis broda u upisnik brodova, a samo iznimno se predviđa izdavanje plovidbenog lista. Na temelju izloženog može se zaključiti da je u hrvatskom pravu glede državne pripadnosti broda prihvaćeno međunarodno pravilo o postojanju bitne veze između države i broda, tj. da država nad brodovima svoje zastave stvarno obavlja jurisdikciju i nadzor na tehničkom, upravnom i socijalnom području. Naime, kod obveznog upisa brodova u hrvatski upisnik brodova bitna veza između broda i države ostvarena je propisivanjem da brod mora biti u cjelini u vlasništvu fizičkih ili pravnih osoba državljana Republike Hrvatske s prebivalištem odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj. To znači, pored kriterija vlasništva postavljen je i uvjet postojanja prebivališta odnosno sjedišta u Hrvatskoj kako bi se izbjegao upis onih brodova koji s Hrvatskom državom nemaju nikakve stvarne veze.

⁹ Jahta jest brod ili brodica koji u neprivredne svrhe služi razonodi, športu i rekreaciji, vidi čl. 5. tč.14. Pomorskog zakonika

Kod fakultativnog upisa bitna veza između države i broda ostvaruje se preko hrvatskog broдача¹⁰ koji ima prebivalište odnosno sjedište u Hrvatskoj. Istina, kod fakultativnog upisa u nekim slučajevima odstupa se od navedenih načela pa se tako dopušta upis u hrvatski upisnik brodova i brodu koji je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe uz uvjet da Republika Hrvatska obavlja nadzor nad upravnim, gospodarstvenim i tehničkim pitanjima nad brodom. Međutim, taj se upis uvjetuje dopuštanjem Ministarstva pomorstva. Isto tako, upis jahte koja je u cjelini ili dijelom u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe ili osobe bez državljanstva ili državljanina Republike Hrvatske koji nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, uvjetuje se pretežitim boravkom jahte u moru Republike Hrvatske.

6. Upisnici brodova *Registers of vessels*

Glede upisnika broda treba naglasiti da su upisnici javne knjige, da svatko ima pravo pregledati i prepisivati podatke koji su u upisnicima navedeni. Isto tako, lučka kapetanija koja vodi upisnik brodova dužna je, uz naplatu određene naknade, osobi koja to zahtijeva izdati potvrdu o stanju upisa u upisniku brodova ili upisniku brodova u gradnji, prijepis isprava koje se čuvaju u zbirci isprava a odnose se na podatke upisane u upisnik brodova. Potvrde i prijepisi isprava imaju dokaznu snagu javnih isprava. Upisnici brodova kod nas su načinjeni po uzoru na zemljišne knjige i sastoje se od glavne knjige i zbirke isprava na temelju kojih su upisi obavljeni. Glavna knjiga upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji sastoji se od uložaka s tim što svaki uložak ima tri lista (A, B, C), s izuzetkom uložka glavne knjige upisnika javnih brodova koji ima samo list A i B.

Svaki brod upisuje se u poseban uložak.

U list A uložka glavne knjige upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji upisuju se podaci o identitetu broda, odnosno broda u gradnji, i njegova osnovna tehnička obilježja.

U list B uložka glavne knjige upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji upisuje se tvrtka, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, odnosno ime i prebivalište fizičke osobe koja je vlasnik broda i osobna ograničenja vlasnika u svezi sa slobodnim raspolaganjem brodom ili brodom u gradnji. U list B upisuje se i tvrtka, odnosno naziv i sjedište broдача ako je brod u potpunom ili djelomičnom vlasništvu strane pravne ili fizičke osobe pod uvjetom da je upisan suglasnošću njegovog vlasnika.

U list B upisnika brodova u gradnji mogu se, radi evidentiranja, upisati i tvrtka, odnosno naziv i

sjedište, odnosno osobno ime i prebivalište broдача i naručitelja.

U list C uložka glavne knjige upisnika brodova upisuju se stvarna prava kojima je brod ili dio broda opterećen te prava stečena na tim pravima, zakup broda, broдарски ugovor na vrijeme za cijeli brod, pravo preče kupnja te druga ograničenja raspolaganja brodom kojima je podvrgnut vlasnik opterećenog broda, zabrane opterećivanja i otuđivanja te sve zabilješke za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.

Zbirka isprava je arhiv u kojem se čuvaju svi spisi na osnovi kojih je obavljen upis u odgovarajući upisnik. Od pomoćnih knjiga treba napomenuti da se vodi još i imenik vlasnika brodova i imenik brodova.

Konačno, treba reći da za pomorske brodove kod nas postoje ovi upisnici brodova:

- upisnik trgovačkih brodova,
- upisnik ribarskih brodova,¹¹
- upisnik javnih brodova,¹²
- upisnik brodova u gradnji.

Upis broda u upisnik brodova u gradnji fakultativan je i upisuje se na zahtjev vlasnika broda, pod uvjetom da se brod gradi u hrvatskom brodogradilištu. Upis se najranije može zahtijevati u času polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje, što proizlazi iz zakonske definicije broda u gradnji¹³.

Na međunarodnom planu upis pomorskih brodova u gradnji regulira Konvencija o upisu prava na brodovima u gradnji. Za razliku od Pomorskog zakonika, navedena Konvencija predviđa mogućnost da se upis može obaviti nakon potpisivanja ugovora o gradnji broda ili izjave brodogradilišta da je odlučilo graditi brod za svoj račun. Stoga, ukoliko bi takav zahtjev postavio strani državljanin, sud bi morao, primjenjujući Konvenciju, udovoljiti takvom zahtjevu.

7. Brisanje broda iz upisnika *Cancelling the vessel out of register*

Brisanjem broda iz upisnika brodova gubi se državna pripadnost broda. Brisanje broda iz upisnika uslijedit će kad prestane postojati jedna od bitnih pretpostavki na osnovi kojih je bio upisan u upisnik brodova. Bitne pretpostavke za upis broda u upisnik jesu njegovo postojanje, plovidba i ispunjenje pravnih pretpostavki za upis.

Pomorski zakonik propisuje brisanje broda iz upisnika brodova u sljedećim slučajevima:

¹¹ Ribarski brod jest brod namijenjen i opremljen za ulov ribe ili drugih živih bića u moru ili na morskome dnu, čl. 5. tč. 13. Pomorskog zakonika.

¹² Javni brod jest plovni objekt čiji je vlasnik odnosno broдар држава ili njezino tijelo, a koji nije ratni brod i služi isključivo u neprivredne svrhe, čl. 5. tč. 16. Pomorskog zakonika.

¹³ Vidi članak 5 točke 23 Pomorskog zakona NN 17/94.

¹⁰ Brodar jest fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda, vidi čl. 5. tč. 26. Pomorskog zakonika.

- 1) ako je propao ili se pretpostavlja da je propao,
- 2) ako više ne udovoljava uvjetima propisanim za upis broda u upisnik,
- 3) ako se trajno povuče iz plovidbe,
- 4) ako se upiše u drugi hrvatski upisnik brodova.

Pretpostavlja se da je brod propao ako su od primitka posljednje vijesti o brodu protekla tri mjeseca. U tom slučaju pretpostavlja se da je brod propao onog dana kad su primljene posljednje raspoložive vijesti o njemu.

Odredbe Pomorskog zakonika o brisanju broda iz upisnika na odgovarajući način primjenjuju se i na brisanje broda u gradnji iz upisnika brodova u gradnji.

Kad se, dakle, steknu uvjeti za brisanje broda iz upisnika propisanih Pomorskim zakonikom Republike Hrvatske, osim kad se briše radi upisa u drugi hrvatski upisnik brodova, pomorski brod gubi hrvatsku državnu pripadnost.

Prema članku 207. Pomorskog zakonika brisanje broda iz hrvatskog upisnika brodova ne može se obaviti ako se tome protivi vjerovnik koji ima tražbinu za koju postoji privilegij na brodu.

Ako je osnovana hipoteka na brodu¹⁴, za brisanje broda iz upisnika brodova potreban je pristanak hipotekarnih vjerovnika. Međutim, nadležna lučka kapetanija može dopustiti brisanje broda iz upisnika brodova i bez pristanka hipotekarnog vjerovnika, odnosno unatoč protivljenju vjerovnika za čije tražbine postoji pomorski privilegij, ako u sud bude položena svota u novcu u visini tražbina spomenutih vjerovnika, odnosno ako bude dano osiguranje za koje sud nakon što sasluša vjerovnika nađe da je dostatno. Ove odredbe primjenjuju se i na brodove u gradnji.

Zaključak

Conclusion

Za pravno određivanje pojma broda odlučna je ne samo namjena plovljenja nego i pravna investitura, tj. upis broda u upisnik brodova. Kako se upisom u upisnik brodova stječe državna pripadnost broda to brod bez državne pripadnosti nema status broda već se ubraja u obične stvari. Treba naglasiti da je državna pripadnost jedan od glavnih elemenata individualizacije broda te da je posebno važna u međunarodnim odnosima. Pod pojmom državnosti broda podrazumijeva se odnos broda i države čiju zastavu brod vije. Treba napomenuti da se pri razmatranju odnosa broda i države misli uvjetno o brodu kao subjektu prava, jer se u suštini radi o pravima i obvezama osoba na brodu i osoba vezanih za brod.

Međunarodno javno pravo poistovjećuje državnu pripadnost broda s pojmom državljanstva pa se iz tog razloga, nasuprot teoretskim prigovorima, pojam "državljanstvo broda" upotrebljava u međunarodnim konvencijama i nacionalnim zakonodavstvima.

Na međunarodnom je planu dodjeljivanje državne pripadnosti brodu određeno Konvencijom o otvorenom moru iz 1958. godine kao i novom Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. godine. Odredbama tih konvencija propisano je da svaka država određuje uvjete za dodjeljivanje svoje državne pripadnosti. Međutim, posebno se uvjetuje da za dobivanje državne pripadnosti broda mora postojati bitna veza između države i broda te da država nad brodovima svoje zastave mora stvarno obavljati jurisdikciju i nadzor na tehničkom, upravnom i socijalnom području.

S gledišta međunarodnog privatnog prava državna pripadnost broda je u prvom redu važna kao kriterij za određivanje mjerodavnog prava glede primjene istog na razne odnose povezane neposredno ili posredno s brodom.

Na kraju, treba naglasiti, da je u hrvatskom pravu prihvaćeno međunarodno pravilo o postojanju bitne veze između države i broda, tj. da država na brodovima svoje zastave stvarno obavlja jurisdikciju i nadzor na tehničkom, upravnom i socijalnom području. Ovakav stav nalazimo u odredbama Dijela 5. Pomorskog zakonika (članci od 193. do 223.).

Literatura

References

- [1] Brajković, V.: Pomorsko pravo, Zagreb, 1950.,
- [2] Pallua, E.: Pomorsko upravno pravo, Rijeka, 1975.
- [3] Pomorska enciklopedija, Zagreb 1977., Knjiga I
- [4] Jakaša, B.: Plovidbeno pravo, Zagreb, 1979.
- [5] Bosnić, P.: Jugoslavensko međunarodno privatno pravo pomorske i unutrašnje plovidbe, Split, 1980.
- [6] Grabovac, I.: Pomorsko pravo, Zagreb, 1993.
- [7] Grabovac, I.: Hrvatsko pomorsko pravo i međunarodne konvencije, Split, 1995.
- [8] Bolanča, D.: Pomorsko pravo (Odabrane teme), Split, 1999.
- [9] Konvencija o otvorenom moru, Ženeva, 1958.
- [10] Konvencija o upisu prava na brodovima u gradnji, Bruxelles, 1967.
- [11] Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora, 1982.
- [12] Pomorski zakonik Republike Hrvatske, Narodne novine 17/94.
- [13] Pravilnik o upisu brodova u određeni upisnik, Narodne novine 65/95.

Rukopis primljen: 8.3.2002.

¹⁴ Vidi bliže o tome kod D. Bolanča: Pomorsko pravo (Odabrane teme), Pravni fakultet Split, 1999. str. 125.